

NOVINKY Z ČECH.

Převrat v Rakousku. — Bouře v Čechách.

—ca— 26. listopadu.

Nová bouře ve vídeňském parlamentě. — Změna jednacího řádu. — President sociální rady zbit. — Politické a sněmovní. — Sociální poslanci vyhozeni!

Neuplynulo 48. hodin od posledního naší zprávy a nová bouře tu.

Včera 25. listopadu ve čtvrtek sešla se říšská rada, ale schůze její nebyla dlouhá. Jednalo se v ní pouze o návrh na změnu jednacího řádu dle našeho referátu, totiž, aby poslanec rušící schůze mohl být vyloučen z jedné, nejvíce 30 schůzí a aby, kdyby se vyloučení protivil, mohl policí být vyveden. Změna tato není ale definitivní, nýbrž zatímní do té doby, než parlament vůbec nový jednací řád vypracuje.

Změna tato byla přijata. Kravalem ovšem byl při tom hrozný, ale jak jsme správně tušili, na nože nedošlo.

Pro kravalem sněmovna musela být do dneška odročena.

Dnes sešla se ale zato dvojnásob rozrušená. Telegrafické depeše donášejí celé směsi zpráv a těžko z nich vyčerpali pravdu a světlo. Podáváme zatím jednu verzi, o ostatních dopíšeme příště. Však než k referátu přistoupíme jedno předesláme:

Umysl Němců je rozbit parlamentní jednání a způsobit rozpustění říšské rady. Tím by padlo provisorium a snad i Badeni.

Povede-li se manévř, prohrála vláda i pravice a v ní Čechy. Prohry vlády i parlamentu nelitujeme — ale litovali bychom, aby Čechi marně pro nic za nic ve Vídni lámali za jiné kopí. Co se stane, donese drát telegrafický i vám. Sudte dle naznačeného. A nyní ke schůzi dnešní, 26. listopadu. Telegrafické depeše z Vídně oznamují:

V parlamentě vypukla revoluce! Když předseda sněmovny ryt. Abrahamowicz se v zasedací síni objevil a své místo zaujati chtěl, vyřítili se sociální demokraté v před přes křesla ministerská a přes zpravodajské stoly, srazili předsedu ranami k zemi za nevýslovného lomozu a opanovali předsednický stůl.

Pořadatel dr. Lang a Udržal spěchají předsedovi na pomoc, popadli sociálního demokrata Bernera za prsa a pokouší se mrštíti jím z předsednické tribuny.

Nastala ohromná rvačka, přičemž se Bernerovi zle vede. Sněmovní sluhové a poslanci do Bernera buší pěstmi a konečně vyharují jej ze dveří.

Vřava dostupuje vrcholu, když sociální demokraté tribunu opanovali.

Posl. Daszyński, sociální demokrat usadil se k předsednickému stolu a předsedá.

Zákonitě předsednictvo sněmovny sestoupilo se ihned k poradě.

Místopředseda dr. Kramář a dr. Fuchs pokoušejí se působiti na sociální demokrata cestou smírnou a pohnouti je k tomu, aby předsednický stůl opustili.

Když všechny domluvy ukázaly se marnými, objevují se v zasedací síni dva policejní komisaři v čele setniny policejní stráže v úplné zbroji a policejní sbor tento obstupuje ministerská křesla a předsednickou tribunu ze všech stran.

Policejní komisař vyzývá sociální demokrata, aby se vzdělili.

Tito nejví nejmenší ochoty vyhovět, načež vydán rozkaz stráž, aby ihned zakročila. Na to strážníci násilím odvádějí sociální demokrata ze sálu.

Kdo se vzpouzí, toho strážníci popadají na hlavu, za noby, v půli těla a vlekou jej ze sněmovny. Socialisté Hybeš, Resel a Berner odcházejí samovolně.

Výjevy tyto provázeny jsou strašným řevem, levice řádí jako zběsilá a zvláště poslanec Gloeck-

ner šílí jako zuřivec smyslů pozbylý.

Německo-pokrokoví a německonacionální poslanci obojují se na policejní stráž a nejvýstředněji počínají si posl. Bendel, Pergelt a Kindermann.

Posl. Kronawetter z rozčilení omdlívá a kolegové vyvádějí jej ze sněmovny.

Sociální demokraté, kteří venku propuštěni od policie, znova vrážejí do sálu a zajmají svá místa. Daszyński a Steiner tleskají zuřivě.

Schůze potom jest na chvíli přerušena. Policejní stráž obkličila ministerská křesla a předsednickou tribunu.

Ve sněmovně panuje hrozné rozčilení. Na chodbách sněmovní budovy stojí rovněž na sto policistů. Předsednictvo a předsedov klubů konají společně s ministerstvem poradu.

Sociální demokraté zaujali opět své místa ve sněmovně.

Schoenerer posměšně komanduje policii a volá na policejní mužstvo: "Pozor! V pravo hled! K noze zbraň!"

Na to volá zase na policisty: "Tak se jen posadte do ministerských křesel. Prosím, pánové od policie, račte se posadit

Při prvním útoku na předsednickou tribunu sociální demokraté Resel a Daszyński rozsápali spisy předsednictva, roztrhali je na kusy a rozházeli po sněmovně. Galerie provolávala do bouřlivé vřavy: "Pfuji! Pfuji!"

Sociální demokrat Berner byl strašně stlučen, neboť nebylo jej lehké zkrotiti. Chumel, v němž se nacházel, celé klubko osob sftilo se s podia předsednického dolů.

Berner padl na kolena a na jeho hlavu sypaly se rány pěstí, byl popaden za hrdlo a mrštěn u vchodu závitkových schodů, jimiž ministři vcházejí z kuolárů, ven ze sněmovny.

Jak schůze dopadne — co dál se stane, o tom, chceme-li tuto zprávu uspsit aby v čas došla do tisku, psát nelze. Není o tom ani u nás v Praze dosud zpráv. Tož příště.

Zatím sledujte telegramy.

S pozdravem Váš —ca—

V Praze 1. pros. '97.

Převrat v Rakousku. Bouře v Čechách. Převrat v Rakousku. Badeni padl. Proč padl? Padl rakouský ministr-president a nový premiér. Nový premier. Nové ministerstvo. Presidenti říš. rady. Rada říšská. Pravice. Čechi sjednoceni. Sociální dem. zrádci národa. Bouře v Čechách a v Praze.

Převrat v Rakousku stal se 28. list. '97. Stal se pro českou otázku jako za Hohenwarta. Jenže tehdy rozhodl pád ministra český národ, nepřijav Hohenwartových nabídek — tentokrát rozhodl pak císař, přijav demissi Bodenovu. Badeni ale nerad nešel, naopak, jeho paní, zvěděvši o pádu mužově, radostně běhající, skládala na rychlo věci, aby se rozhodnutí nezměnilo.

Ministerstvo Badeniho padlo, komedie ukončena. Počneme, kde jsme posledně přestali. Psali jsme: "Němcům jde o to, způsobit odročení říšské rady a tak zničit Badeniho, který má vyrovnací provisorium co svůj cíl do 1. prosince skončit." A doložili jsme: "Po všem tom nám nic není a nebude — jen jednoho litujeme, že naše české poselstvo se tak angažovalo a nadarmo." Toto psali jsme dnes týden, kdy všechny listy pravice i Badeni ještě růžově si vedli. A hle, my vystihli pravdu, ač nikde nikdo nic nevěděli. Stalo se. Němci dosáhli odročení říš. rady, Badeni padl a nám zbyla jen úrava a hořkost.

Proč padla rak. vláda? O tom je u nás deklamace plno. Ale pravda. Tvrdí se hlavně, že Badeni chybil, nepoužív ihned proti obstrukci všech prostředků na její zkrocení. Přidáme se. Chybil, ale tím se nezabil teprve, byl by

býval se totiž tím zabil dřív, neboť právě přelíný pádu jeho jsou u nás nahofe vše. přece jen vítř německý. Šlápněte Němci na kuř oko a — bouře z toho — zabte Čecha a ani pes po něm (nezašlekně. Německé srdce vladařovo nemohlo diviti se na zběsilý vztek Němců a povolilo, kdy mělo krotit. Pravou záhadou — totiž veřejným tajemstvím je chování mírnějších Němců. Ti nevěděli zprvu co bude i chovali se velmi zdržlivě, ba i obstrukci odsuzovali. V tom však také císař odjel, ale posýlal vždy do sněmovny svého adjutanta. A tu náhle situace se změnila. Mírní Němci zuřili víc než zuřiví a došlo na nože a na sociální bouře. Císař se na to ihned z nenadání a dřív vrátil. Lueger, dosud Badenův spojenec, mu vysvětlil, že neručí za pokoj Vídně a tak Gautsch ještě za Badeniho sestavoval novou kandidátní listinu ministerskou. Víte nyní co Badeni porazilo! Nikoli bouře obstrukce, nikoli nesnáze s provisorium, ale zrada tu v lůně ministerském — tu ve Vídni. . . . A mnoho ovšem zmohla i vůle Badenih: odejít. Chtěl to třikrát už dřív, vida vše a maje vřavy až po krk!

Padlý rakouský ministr-president. Kazimír Badeni nastoupil 2. října 1895 a padl 28. list. 1899 tedy po 2 letech a skoro 2 měsících. Badeni zrušil výmínečný stav v Praze, dal amnestii polit. odsouzceným z procesu Omladiny, odvolal hr. Thuna, rozšířil vol. právo v V. kurii a vydal jazyková nařízení. Tím získal si sympatie Čechů. Ale byl při tom nerozhodný a za to hrozně, jako nikdo před tím, zkusil.

Nový rakouský ministr-president, Pavel Gautsch, je 46 stár, syn policejního komisaře; byl co ředitel Teresiánské akademie jmenován ministrem vyučování. Padl s Taafem a — s Badenim se obrodil. Ale, ač valně se změnil, stav se z centralisty (po rakousku) dosti spravedlivým(!), přece s Badenim nikdy v plném souhlasu nebyl a již za jeho hvězdy chystal se k úřadu premiéra, jehož po pádu Badenih dosáhl. V první éře proslul ordonancemi, jimiž zrušil celou řadu škol středních. V druhém období zlepšil se a pro Čechy vydal nařízení na zbudování nové české lékař. fakulty, zavedl konečné rozdělení university zřízením české theologické fakulty a jiné.

Nové ministerstvo Gautschovo je ryze úřednické, sestávající se ze všech odborných chefů. Gautsch chtěl sice míti ministerstvo jiné, ale toto jeho poslání se ztroskotalo. Musil tedy sáhnouti k ministerstvu neutrálnímu, úřednímu a začne nyní vyjednávat se stranami. Jak to se mu povede, nelze předpovídat. Tím huře proň. Vládní listy snaží se rozbit pravici, ale ta jim dnes dala odpověď své solidarity. Za jaký konec tedy Gautsch popadne své akce, povíme příště.

Presidenti odročené říšské rady, ryt. Abrahamowicz, dr. Kramář a dr. Fuchs, doposud jsou bez určení. Není o osudu parlamentu rozhodnuto, jak jsme podotkli. Však ať stane se jakkoli, presidenti tito jako v žádném parlamentu světa, zakusili koruny mučnické. A přece nepodali se, nesklonili šiji, ani když lítaly jim okolo hlavy těžké kovové kalamáfe, ani když hrozeno jim zastřelením. Za to sluší jim čestná paměť. Jsou to zástupci tří stran: Polák, Čech a — poctivý Němec, ovšem konservativce, ale nikoli klerikál. Čestná paměť nahradí jim i nedostatek uznání nahofe.

Říšská rada. Do 15. prosince má být skončováno vyrovnání provisorium. Za 14 dní má se tedy uklidit vše, co se stalo. Němci chtějí, aby nynější presidium odstoupilo, aby jazyková nařízení byla odvolána, aby Falkenheimův

návrh na změnu jednacího řádu byl odvolán, aby následky bouří v parlamentu byly zapomenuty. — Vida, vida! A bude to všechno? Kdyby toho docílili, budou chtít víc, jsou nenasytní a myslí, že mají Rokousko v kapse.

Čechi sjednoceni. Dnešní listy české bez rozdílu stran, plínášeji úvodníky a vyzvání, aby v památné době sloužily se veškeré strany české v jeden šik nerozborný. "Žádné rekriminace", volá se a my se přidáváme. Snad zdánlivě lecos v postupu bylo na říšské radě pochybeno, ale výsledky to nepotvrzují a pak — doba je příliš vážná na haštefení. Tož do jednoho šiku kde kdo! Němci volají i říš. německou na pomoc — bouří proti nám co Velkoněmecko 50 milionové — nuže, odpovíme ne co Češi, Moravané, Slezáci, Poláci, Chorvaté atd., ale co Slované vůbec — s Rusí co Vseslované více než 100 milionové! A těmi miliony Slovanů zarazíme hurovský řev zářící kultury, která vraždy se neštítí, že jí zajde dech. Zvláště Čechové, ať doma, za hranicemi i za mořem, v jedné budte řadě — stále k boji připravte ale — vari! Tak daleko nedošlo a nedojde. — Dle dosavadních dispozic dojde ke schůzi parlam. co nejdříve. Zahájí ji nynější presidium. Co se v ní stane, nelze ani tušit, ale do týdne sdělíme vám vše. Jedno ale již nyní lze s jistotou říci. Bude se jednati o provisorium. Jak dopadne jednání, ukáže se za týden.

Pravice rakouské sněmovny. Po pádu Badenově předešlím hledělo se k tomu, co učiní pravice. Setrvá ve svém kruhu, nebo se rozkotá? Vládní listy staraly se o to posledně. Ale nadarmo: Pravice sešla se k definitivnímu rozhodnutí a usnesla se vytrvati v celku stůj co stůj. Tím je pro Čechy nebezpečnost vyloučeno. Nic se jim státi nemůže. Zde mají ovoce své taktiky: svou umírněností získali Poláky a s nimi většinu pro sebe. — Kdyby bývali se dali svěsti k opozici, kam je lákali radikálové, byli by dnes úplně hotovi! Badeni padl by stejně a oni byli by — osamoceni. Pro počátek řešení úkolů parlamentních a tím otázky české za nové éry je spojení pravice úspěchem velikým. Dnes stojí vzor okamžitému úspěchu německému Češi pevně — neboť byt' měli Němci Gautsche — nemají většiny i s ním a tím vrstken aparát říšský je jim proti srsti. . . . A pravice je odhodlána nepovolit jen tak lehce a dívá se Gautschovi směle v tvář. Uvidí se tedy, kdo povolí. Zda sleví Němci se svých požadavků?

Sociální demokraté čestí zrádci národa. Tito darebáci pěkně se vybarvili. Není divu. Vláda dosti je podporovala a podporuje dosud a proč? Protože oni zapřevše národnost a prodávše se i svou existenci Němcům a židům, stali se jí bližší než Češi, kteří chtějí své právo. Kdyby byli Čechové ve směs sociální, bylo by po českém právu a vláda by měla o jednu starost méně. Ale z toho vidět, kam klesli čeští sociálové, kteří s Němci v jedno jdou — stali se zrádci národa a vyloučili se z něho. — Hanba jim věčná!

Bouře v Čechách a v Praze. — Rok osmačtyřicátý jakoby po padesáti letech chtěl se vrátiti. — Události na říšské radě, řádění socialistů a Němců a tím přivedený pád Badenih měly dozvuky nejen ve Vídni, v Štýrském Hradci a jinde v říši, ale především v Čechách. A zde nejprve zazubil pangermánský duch v uzavřeném území. V nezkrocené zášti z radosti nad pádem Badenih Němci pořádali slavnosti, jichž hlavním cílem bylo: bít, mlátit a pronásledovat Čechy. V Žatci, v Mostě, ve Falknově a jinde došlo k tak prudkým bouřím, že Češi

nejsouce tu životem jisti, přecházeli do území českého. Báloměstská noc! — O stráž tu přichy nikde. Majetek Čechů rojen, Češi utloukáni a — správnost slepá. — Jde o Čechy! — Však nejen v území pohran. oněmčeném, ale drzost ne odvážila se provokovati i v Čech, v Praze. Na oslavu p. Badenova buršáci tu uspořádali průvod ve svém opičím kroj. nejen to; z řad svých pokřikovníků na české kolemdoucí chode konečně na české klidné čany i ruku vztáhli. M. burši samy žid!! Jeden z nich pondělí z něčehož nic udefil českého studenta, až zkrvácel zemi klesl. Ale tím byla če trpělivost vyčerpána. V okanku útočnicka a jeho družici sty, tisíce pěstmi srazeni k zemi a krve sbiti. Jeden chtěl se chrániti v drožce, ale drožka bita. A rozhněvaný český drzostí židovských a německ kluků na vrch rozsápaný, se pak ulicemi. Od oslav p. Badenova a od oslav Černaj nebylo v Praze hluchěji.

zpíval, tu jásal, onde, kde někde hnázdo, bouřil hlasem, kar ním. A ejhle! — Policie jak lezde v Praze byla pohotová. jak pohotová! S obnaženou zbr. a na koni mlátila zuřivě do li. Policie česká, na níž Praha p. přes 70,000 zl. ročně, mlátila českého lidu za to, že ztrestal mecké provokativní uličnictví. V Žatci, v Mostě, kde utluče řady Čechů a pobofeny domy jich, nezatčen nikdo. V Praze hodině zatčeno na 60 a zraně přes 100 lidí nevinných!!!

Po srážce pondělní bouřili by v úterý. České students odpovédělo na drzou německé dovskou provokaci. Počtem 30 sešlo se v nádvoří české techn. protestovalo tu proti německé zpupnosti a táhlo odtud k praž. radnici, kdež zejména bouřlivě slavilo dr. Podlipného. Z radce proudy studentstva se roz. v klidu. U večer ale v místy kde pondělní srážky byly, sešlo přes 20,000 osob, jež ubrali Pfkopy, zpívající "Kde dom můj", "Hej Slované" atd. A prů. šel z ticha — tentokrát beze str. které po věřejším neosvědě. rozkázáno zůstat doma. Však klidu dlouho nebylo. Němec zůst' neobeztětně vzkyplá a b. ihned ztrestána. Z německý domů totiž židé a buršáci ház. na průvod v před se beroucí k. mení, střepy i železo. Těmi mno účastníků zraněno. Prv. krev česká, z této rány prýští rozzuřila velice tyto davy li. Domy ony byly v pravém slo. smyslu vytlučeny. A když průvod hozeno ještě s pal. Němce hr. Aerenthala, rozmlát. davy palác, vytloukly okna. meckého divadla, německ. Turnvereinu atd. Bou. trvalo do noci. Zakročilo vojs. — zase tak nešetřně jako stráž. Na Němce voláno: "račte se vzd. lit!" — na Čechy: "ty, kluk. jdeš domů!" a mláceno do nic pažbami. Nebyť tišený lid. jehož se ujal v obou dnech star. sta pražský dr. Podlipný, posl. nec Hofica a red. Turnovský bývalo by bylo huř. "Schovej. si sílu, až se budeme vyrovnáv. volal Hofica a lid poslechl. Poslední slovo tedy a posled. rána nepadla.

Policie a vojsko svůj díl za sv. "zakročeni" dostanou (částec. už dostali). Němci pak ať si následky své drzosti přičtou.

Dnové vyrovnání, účtování a prve nadejdou.

Český lid v pondělí a v úterý ukázal, že nezmrtněl, ale že s ním vše všim varem a klokotem česká krev jako druhdy. České studentstvo a český dělník, rolník i měšťan ruku v ruce hledí připra-